



Vlaams
Parlement

ingediend op **347** (2019-2020) – Nr. 2
18 juni 2020 (2019-2020)

Verslag

namens de Commissie voor Buitenlands Beleid, Europese Aangelegenheden, Internationale Samenwerking en Toerisme uitgebracht door Emmily Talpe en Maarten De Veuster

over het ontwerp van decreet

houdende instemming
met de investeringsbeschermingsovereenkomst
tussen de Europese Unie
en haar lidstaten, enerzijds,
en de Republiek Singapore, anderzijds,
ondertekend te Brussel op 19 oktober 2018

Samenstelling van de Commissie voor Buitenlands Beleid, Europese Aangelegenheden, Internationale Samenwerking en Toerisme:

Voorzitter: Cathy Coudyser.

Vaste leden:

Cathy Coudyser, Maarten De Veuster, Philippe Muyters, Joris Nachtergaele, Karl Vanlouwe;
Johan Deckmyn, Kristof Slagmulder, Frieda Verougstraete-Deschacht;
Karin Brouwers, Vera Jans;
Emmily Talpe, Bart Tommelein;
Tine Van den Brande, Jeremie Vaneekhout;
Annick Lambrecht.

Plaatsvervangers:

Maaïke De Vreese, Andries Gryffroy, Sofie Joosen, Steven Vandeput, Manuela Van Werde;
Adeline Blancquaert, Stefaan Sintobin, Anke Van dermeersch;
Martine Fournier, Orry Van de Wauwer;
Jean-Jacques De Gucht, Marino Keulen;
Mieke Schauvliege, Chris Steenwegen;
Steve Vandenberghe.

Toegevoegde leden:

Jos D'Haese.

Documenten in het dossier:

347 (2019-2020) – Nr. 1: Ontwerp van decreet

INHOUD

1. Toelichting door minister-president Jan Jambon	4
2. Bespreking	5
3. Stemming	6
Gebruikte afkortingen	7

Op 16 juni 2020 besprak de Commissie voor Buitenlands Beleid, Europese Aangelegenheden, Internationale Samenwerking en Toerisme het ontwerp van decreet houdende instemming met de investeringsbeschermingsovereenkomst tussen de Europese Unie en haar lidstaten, enerzijds, en de Republiek Singapore, anderzijds, ondertekend te Brussel op 19 oktober 2018.

(Tijdens de vergadering van de commissie waren alleen de commissievoorzitter, de eerste ondervoorzitter en de commissiesecretaris fysiek in de commissiezaal aanwezig. De vaste leden, plaatsvervangende leden en de toegevoegde leden van de commissie kregen de mogelijkheid om online aan de vergadering deel te nemen via het platform Zoom. Andere volksvertegenwoordigers konden alleen na motiveering online aan de vergadering deelnemen.)

1. Toelichting door minister-president Jan Jambon

Minister-president *Jan Jambon* zegt dat de voorliggende overeenkomst zal zorgen voor een hoog niveau van investeringsbescherming, met behoud van het recht van de EU, respectievelijk Singapore om te reguleren en doelstellingen van overheidsbeleid zoals de bescherming van de volksgezondheid, de veiligheid en het milieu na te streven. Zij omvat alle aspecten van de nieuwe aanpak van de EU betreffende investeringsbescherming en de handhavingsmechanismen ervan waarin de bestaande bilaterale investeringsverdragen tussen Singapore en lidstaten van de EU niet voorzien.

De overeenkomst vervangt de twaalf bestaande bilaterale investeringsverdragen en stelt een modern gemeenschappelijk kader voor investeringsbescherming voor alle EU-investeerders in Singapore vast. De voorliggende overeenkomst komt dus in de plaats van de BLEU-overeenkomst van 17 november 1978.

De investeringsbeschermingsovereenkomst waarborgt dat investeerders uit de EU en hun investeringen in Singapore eerlijk en billijk zullen worden behandeld en niet zullen worden gediscrimineerd ten opzichte van Singaporese investeringen in vergelijkbare situaties. Daarnaast beschermt de voorliggende overeenkomst de investeerders van de EU en hun investeringen in Singapore tegen onteigening, tenzij dit voor doelstellingen van openbaar belang geschiedt, volgens een eerlijk proces, op niet-discriminerende basis en tegen betaling van een snelle, adequate en doeltreffende schadeloosstelling overeenkomstig de billijke marktwaarde van de onteigende investering.

De overeenkomst zet een modern en herzien stelsel van investeringsrechten op voor de beslechting van geschillen dat vergelijkbaar is met het stelsel in de handelsovereenkomst tussen de EU en Canada. In het compromis tussen beide partijen hierover, werd rekening gehouden met Singapore als kleinere partner. Dat vertaalt zich onder meer in een beperkter aantal rechters dan in CETA. De kosten zullen wel gelijkwaardig verdeeld worden tussen beide partners. Op die manier wordt een duidelijk signaal gegeven dat het systeem gedragen wordt door alle partijen. Het zorgt ervoor dat regels voor investeringsbescherming worden nageleefd en het tracht een evenwicht te vinden tussen de bescherming van investeerders op transparante wijze en de bescherming van het recht van een staat tot reguleren om doelstellingen van openbaar beleid na te streven.

De overeenkomst voorziet op die manier in de oprichting van een permanent internationaal en volledig onafhankelijk stelsel voor geschillenbeslechting. Daarnaast bevat de overeenkomst een engagement van de partijen om samen met andere partners te streven naar de oprichting van een multilateraal investeringsgerecht.

Tijdens zijn vergadering van 6 juni 2018 legde de Werkgroep Gemengde Verdragen (WGV), adviesorgaan van de Interministeriële Conferentie voor Buitenlands Beleid

(ICBB), het gemengde karakter vast. Zowel de federale overheid als de gewesten oefenen hun bevoegdheid uit. De ICCB heeft er zich tijdens haar zitting van 8 oktober 2018 toe verbonden om, voor zover de Raad van State zou beslissen tot de bevoegdheid van de gemeenschappen, dit advies te volgen en de Europese instanties daarvan op de hoogte te brengen. Het gemengde karakter (federale staat en gewesten) van het verdrag werd op de vergadering van de Werkgroep Gemengde Verdragen van 18 september 2019 uitgebreid tot de gemeenschappen. De overeenkomst heeft geen rechtstreekse financiële weerslag op de Vlaamse overheid.

Geen enkele Belgische overheid heeft haar instemmingsprocedure al afgerond. Twee EU-lidstaten (Tsjechië en Letland) hebben dat wel al gedaan.

2. Bespreking

Johan Deckmyn herinnert aan de kritiek die Vlaams Belang al formuleerde op het arbitragesysteem van CETA. Het doel om het investeringsklimaat tussen de EU en Singapore te verbeteren, kan hij in principe toejuichen, ware het niet dat er Investor-State Dispute Settlement (ISDS) mee wordt geïnstalleerd, een investeerderstaatarbitrage. Buitenlandse bedrijven kunnen eisen neerleggen ten aanzien van soevereine beslissingen van overheden, waarover vervolgens geoordeeld wordt door een onafhankelijk arbitragesysteem. Een dergelijke aantasting van de rechtstaat, de democratie en de soevereiniteit ligt gevoelig voor zijn fractie. Zij beperkt de mogelijkheden van zowel de EU, haar lidstaten als Singapore om grondig beleid te voeren. Het lid besluit dat zijn fractie het ontwerp van decreet zeker niet kan goedkeuren.

De opmerking van *Jeremie Vaneekhout* ligt in dezelfde lijn. Ook zijn partij uitte al eerder duidelijke kritiek op dergelijke geschillenbeslechtsorganen. Het zogenaamde Investment Court System (ICS) maakt inderdaad mogelijk dat voor een semijuridisch samengesteld orgaan beslissingen van een autonome overheid worden aangevochten. Voor Groen is dat geen goede zaak. Ook de Raad van State maakt bij dergelijke akkoorden keer op keer dezelfde opmerking. Vlaanderen en andere overheden beperken zich in hun repliek tot een eenvoudige ontkenning, hoe scherp het advies van de Raad van State ook is. Hij stelt dat het systeem binnen de marges van het akkoord alle vrijheid geeft aan een dergelijk orgaan om beslissingen te nemen die haaks staan op die van de publieke overheid.

Daarnaast merkt de Raad op dat Vlaanderen, om de invulling van het Investment Court System goed te kunnen doen, een aanpassing van de samenwerkingsakkoorden nodig heeft. In de commissie bestaat daar eensgezindheid over, maar toch is het in de voorbije legislatuur niet gebeurd. Daardoor wordt de impact van Vlaanderen nog kleiner dan hij door het parallelle systeem op zich al wordt gemaakt.

Hij hoopt dan ook dat de leden van de meerderheid het ontwerp van decreet niet goedkeuren, waarbij hij hun erop wijst dat het niet gaat om een tijdelijke maar een definitieve overeenkomst. Zijn fractie zal alvast tegenstemmen

Ook de fractie van *Annick Lambrecht* is een zeer koele minnaar van het geschillenbeslechtingssysteem, al erkent zij dat ICS een stapje vooruit is. De hervormingen ten opzichte van ISDS gaan evenwel niet ver genoeg. De meest moderne standaarden die zijn ontwikkeld in het ratificatieproces van CETA, zijn bovendien niet van toepassing. Zij zal dan ook tegenstemmen.

Minister-president *Jan Jambon* kent de kritiek maar blijft erbij dat in een geschil tussen staten, of tussen een staat en een blok van staten, een onafhankelijk orgaan moet kunnen beslechten. In een rechtstaat geven parlement en regering altijd autonomie af aan de rechterlijke macht. Het systeem is trouwens goedgekeurd in 2017 door het Europees Hof van Justitie in verband met CETA. Het semijuridisch noemen is dan ook overdreven.

3. Stemming

Het ontwerp van decreet wordt aangenomen met acht stemmen voor en vijf stemmen tegen.

Cathy COUDYSER,
voorzitter

Emmily TALPE
Maarten DE VEUSTER,
verslaggevers

Gebruikte afkortingen

BLEU	Belgisch-Luxemburgse Economische Unie
CETA	Comprehensive Economic and Trade Agreement
ICBB	Interministeriële Conferentie voor Buitenlands Beleid
ICS	Investment Court System
ISDS	Investor-State Dispute Settlement
WGV	Werkgroep Gemengde Verdragen